

Tekst **DOUWE ANNE VERBRUGGE**
Fotografie **LODE GREVEN**

De niet-bestaande vogelwereld
van O.C. Hooymeijer

Op vogelsafari IN SPANGA

“Ken je de *Arier stannus giganteus* niet? Dat is de Duitse reiger! En de *kuifkikie* dan? Nou joh, kom jij nou uit de polder?” Kunstenaar O.C. Hooymeijer zet zijn publiek graag op het verkeerde been. In zijn atelier in het Friese Spanga heeft hij zijn lijfspreuk op de muur geschilderd: ‘Het is niet waar. Maar het had waar kunnen zijn.’

Meer dan honderd soorten vogels heeft hij in het leven geroepen. Amateur-ornitholoog Hooymeijer (60) heeft de afgelopen vier jaar van zijn kunstenaarsleven besteed aan het bedenken en schilderen van niet-bestaande vogels. “Op mooie zomerochtenden word ik in alle vroegte gewekt door de zanglijster, en raak ik geïrriteerd als zo’n pestkopperige tijtjaf met zijn schetterige kreten alles verstoort. Maar het inspireert mij wel.” Om zijn niet-bestaande vogels duiding te geven, heeft O.C. Hooymeijer (‘dat is mijn kunstenaarsnaam’) een vogelgids uitgegeven: *De Kleine Gids voor de niet-bestaande Vogels van Europa*. Met tekeningen en omschrijvingen.

Bloedserieus en met stemverheffing leest O.C. Hooymeijer voor uit zijn eigen vogelgids over de Duitse reiger:

“Verenkleed bruin-zwart. Over het algemeen door poetsen met de snavel in glanzende conditie. Wordt vaak ‘marcherend’ waargenomen langs sloten en vaarten, waarbij hij met lange poten stampend zijn prooien uit hun schuilplaatsen jaagt. Daarbij vaak een krassend ‘raus, raus’ voortbrengend.”

Duitse Reiger
(*Arier stannus giganteus*)

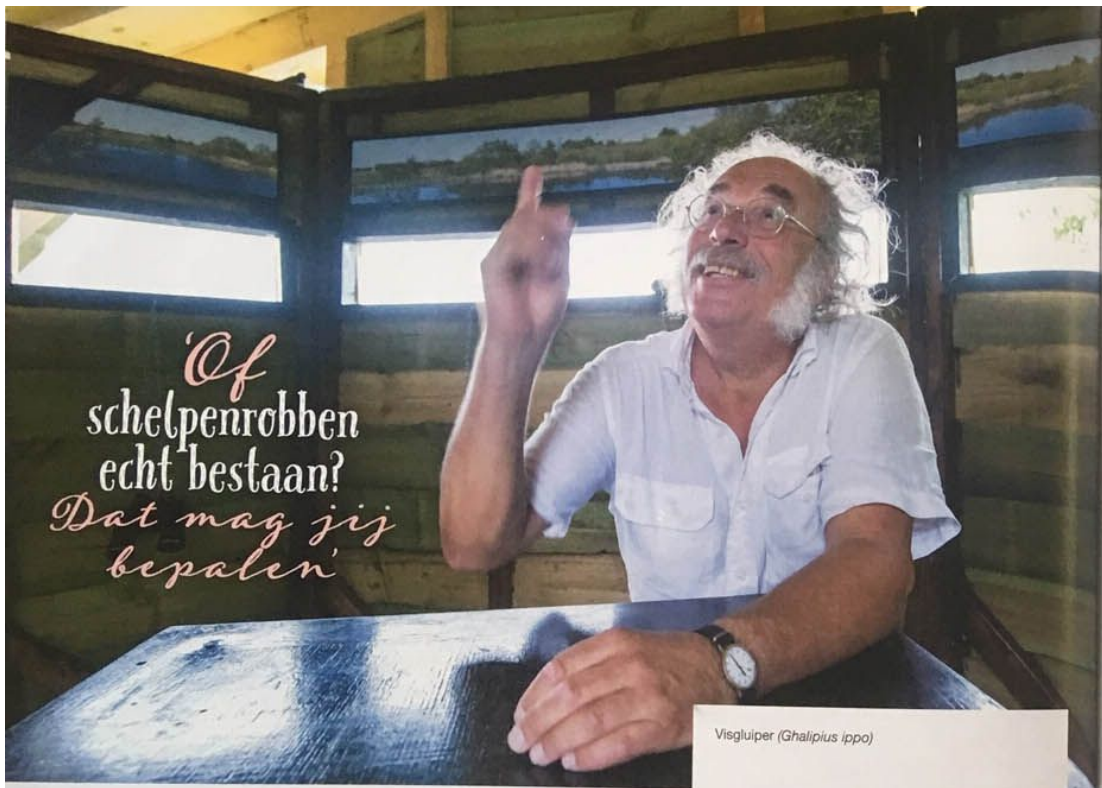
Om vervolgens zijn olijke snor in een krul te brengen en te spelen met zijn pretoogjes. “En kijk, hier heb je de *zomp*. Een beetje een treurige vogel. Slechts één keer in zijn leven legt hij een ei. Daarna leeft hij een teruggetrokken en zwijgzaam leven.”

Vies nest

O.C. groeide op in Vlaardingen. Deed de kunstacademie in Rotterdam en woonde in Amsterdam, om vervolgens met zijn vrouw Annet Franssen te verhuizen naar een boerderij in het Friese dorpje Nijetrijne, vlak bij de Weerribben. In 2007 verhuisden ze naar Spanga, een dorp verderop. “Daar maakte ik in oktober 2012 voor de verjaardag van Annet mijn eerste niet-bestaande vogeltje. Nu kan ik niet meer stoppen. Het liefst werk ik zeven dagen in de week,

365 dagen per jaar. Sommige vogels zijn geïnspireerd op mensen, andere op vogels. Neem de koekoek. Een ontzettend vervelend beest: lui en gemeen. Die koekoeksjongen worden op zeer jonge leeftijd al moordenaars: ze lazeren de andere jonkies gewoon het nest uit! Voor mij zijn zulke eigenschappen een bron van inspiratie.” “Zo heb ik voor de *zeegier* een ontzettend vies nest gebouwd. Opgemetseld uit oesterschelpen en volgekotst met rotte vissenkoppen en halfvergaan zeehondenvel. De eieren die de *zeegier* legt, verstopt hij onder deze drek. Heel ingenieus. Want die drek wordt door de broei zo warm dat de vogel zelf niet hoeft te broeden. Als de eieren uitkomen zitten er inmiddels genoeg wormen en maden in het smerige nest waarmee de jonkies zichzelf voeden. Zij vreten zich in 45 dagen tijd een weg naar boven. Eenmaal aanbeland op

*Of
schelpenrobber
echt bestaan?
Dat mag zij
bepalen'*

Visgluiper (*Ghalipius ippo*)

de rand van het nest schudden ze de veren en springen daarna het diepe luchtruim in om elkaar nooit weer te zien."

Goudpukkeltje (*Pico pico ore*, Lengte 35 cm)

Kleinste niet-bestaande Europese zangvogel. Kan in groepen tot wel tweeduizend exemplaren urenlang in elzenbosjes verblijven en daarbij een aanhoudend gesnor voortbrengen. Dat kan van laag tot hoog gaan. 's Nachts vaak verward met nachtvlinders, die hetzelfde gedrag vertonen: frontaal op verlichte vensters afkomen. Bij nieuwe maan kunnen tientallen zich als ware zelfmoordeenheden tegen ramen te pletter vliegen.

O.C. Hooymeijer geeft sinds kort lezingen over zijn niet-bestaande vogels. En dat leidt nogal eens tot verwarring. "Een van de motto's die ik hierbij hanteer is 'Een vrije geest ziet meer vogels'. Ik breng het publiek graag aan het lachen en zet ze tegelijk op het verkeerde been. Luisteraars worden zo meegevoerd in het verhaal dat ze erin gaan geloven. En dat leidt weleens tot boze reacties als ze erachter komen dat het om niet-bestaande vogels gaat. Ze voelen zich belazerd. Ze weten niet meer wat echt is en wat niet. Maar ja, wat is echt?"

Voor het spotten van de niet-bestaande vogels heeft de kunstenaar een echte uitkijktoren gebouwd.

Pas was ik een weekje op Schiermonnikoog. Lekker boekjes lezen, dacht ik. Eenmaal langs het strand zie ik dan toch enkele *schelpenrobber* zwemmen. En dan kan ik het niet laten er een YouTube-filmpje van te maken. Mijn gedachten staan nooit stil. Of schelpenrobber echt bestaan? Dat mag zij bepalen."

Kerstvogel (*Ubes eschristus sacrales*, Lengte 14-16 cm)

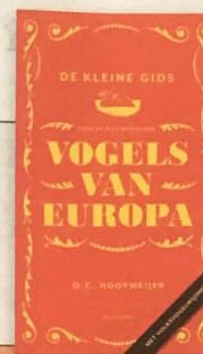
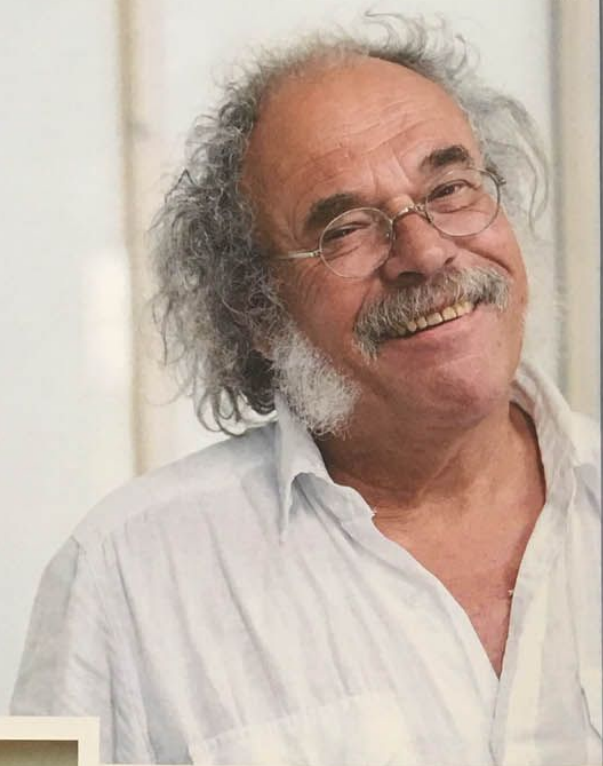
Jaarlijks terugkerende echte wintervreter. Ietwat gezette verschijning. Wordt door veel vogelaars minder gewaardeerd in verband met zogenaamd 'vrolijk, gezellig' gedrag. Voedsel bestaat vooral uit mandarijnpartjes en noten, maar kruimels gevulde speculaas op de winterse voedertafel genieten zijn voorkeur.

Voor het spotten van de niet-bestaande vogels heeft de kunstenaar een echte uitkijktoren gebouwd. Met zicht op het natuurgebied Rottige Meente. De vogelhut staat op 500 meter van zijn eigen woning, langs het voormalige karrenpad dat de dorpen Scherpenzeel en Ossenzijl met elkaar verbindt. "Je ziet hier van alles, van dodaars tot otters en ringslangen die kronkelen over de waterspiegel. En 's avonds hoor je het gehoeup van roerdampen." De uitkijktoren is van binnen opgesierd met tekst en uitleg over de niet-bestaande vogels. Verrekijkers hangen er ook. Slechts één ervan kan echt worden scherpgesteld. "De andere verrekijkers zijn voor de onwettelijkheid. Bezoekers van de uitkijktoren gaan er in mee. Dat blijkt wel uit de aantekeningen die zij achterlaten in het visiteboekje. De een heeft een *krullevaar* gespot en iemand anders maakt melding van een *poelemetaat*. Ze raken geïnspireerd om te kijken met andere ogen."

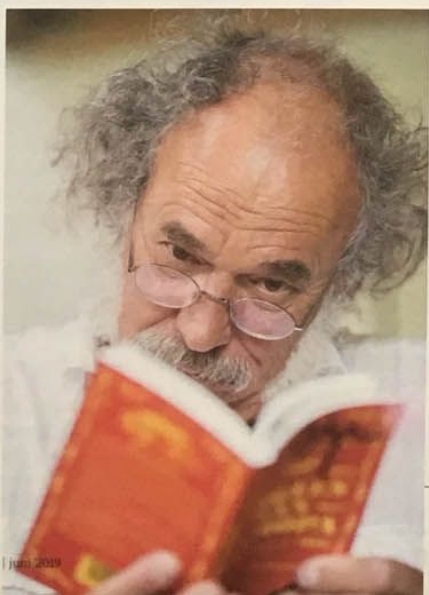
*'En kijk,
hier heb je
de zomp'*

Links van de kunstenaar het portret van de zeegier.

De Kleine Gids voor de niet-bestaande Vogels van Europa en het vervolg daarop, De Nieuwe Gids, zijn verkrijgbaar in de boekhandel. Die laatste telt 237 pagina's, is paperback en kost € 17,50. Meer informatie over de kunstenaar en zijn werk: www.ochooymeijer.com

Het 'ontzettend vieze' nest van de zeegier, met een doorsnee van 75 centimeter.

Besjan (*Larix larix*, Lengte 30-42 cm)

Nest meest verborgen in ondoordringbare braamstruiken, bestaande uit een met dennennaalden gevuld kuiltje in de vochtige bosgrond. Leycel: 3-5 bruingspikkelde eieren, waaruit na twee weken de voor deze vogel zo karakteristieke, uiterst lelijke kale kuikens tevoorschijn komen.

Aan de wand van de vogelhut prijkt ook een bord met vogels die 'Kanshebber voor de Toekomst' zijn. De zeegier staat ertussen. "Ik hoorde onlangs in het radioprogramma Vroege Vogels een boer vertellen dat hij in 1962 een broedende grauwe gans op zijn land had. En dat hij dat van de Vogelbescherming stil moest houden, anders zouden er horden vogelaars op afkomen. De grauwe gans was toen een 'kanshebber voor de toekomst'. Zo kan het de zeegier ook vergaan. Wacht maar tot iemand een nest vindt van oesterschelpen met in de buurt een aangevreten zeehond..."

Bloedserieus en met sternverheffing leest O.C. Hooymeijer voor uit eigen werk.